

I. ГЕОГРАФІЯ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ

УДК 338.487

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2022.68.3-8>

Голод Андрій Петрович,
доктор економічних наук, професор

Штойко Павло Іванович,
доктор географічних наук, доцент

Головчук Юлія Олександрівна,
кандидат економічних наук

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана
Боберського, м. Львів, Україна, e-mail: holod@ldufk.edu.ua

Львівський державний університет фізичної культури імені
Івана Боберського, м. Львів, Україна, e-mail: pavloshtoyko@gmail.com

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-
економічного університету, м. Вінниця, Україна,
e-mail: y.holovchuk@vtei.edu.ua

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ

Мета. Аналіз та узагальнення наукових підходів до формування концептуальних засад регіональних досліджень розвитку туристичної сфери.

Методика. Сутність методики дослідження базується на інтеграції наукових підходів до дослідження різних аспектів розвитку туристичної діяльності з фокусом на регіональному рівні. Використовувалися методи аналізу наукового дискурсу, узагальнення методологічних основ як конкретна наукових так і міждисциплінарних досліджень, синтезу концептуальних засад теорії та практики розвитку туризму.

Результати. Обґрунтовано авторське бачення регіону як об'єкта туризмознавчих досліджень і суб'єкта розвитку туристичної сфери. Зроблено висновок про те, що методологія досліджень сучасного туризму базується на багатовекторності теоретичних аспектів і потребує мультидисциплінарного підходу до вивчення її проблематики. Основними структурними змінами у розвитку концептуальних засад сучасної туристичної регіоналістики є зміщення акцентів відносно теорії туризму як чинника стимулювання господарського розвитку (економічний аспект). Проаналізовано основні теорії сучасного туризмознавства серед яких теорії периферії, дифузії інновацій, двох туристичних секторів, досвіду, конфлікту в туризмі та ін. Охарактеризовано теоретичні моделі, що використовуються у сучасних туризмознавчих дослідженнях, зокрема модель туриста і модель туризму, модель циклу еволюції туристичного простору. У контексті туристичної регіоналістики виокремлено концепцію розвитку туризму як зустрічі культур. Проаналізовано просторово-функціональні аспекти формування концептуальних засад сучасних туристичних регіональних досліджень. Окреслено роль у туристичній регіоналістиці концепції сталого розвитку та сучасних концепцій рекреології і гостинності (гуманітарної, технологічної, функціональної і комерційної). Акцентовано увагу на таких принципах регіональних туризмознавчих досліджень як диференціація на структурному рівні (унікальність туристичних регіонів, дестинацій, різноманітність видів туризму) та інтеграція на методологічному (міждисциплінарність, системність, просторовий розвиток).

Наукова новизна. Набули подальшого розвитку теоретичні узагальнення і обґрунтування предметного поля міждисциплінарних регіональних досліджень туристичної сфери, що дало змогу визначити їх ключові принципи на структурному і методологічному рівнях. Сформовано інтегрований підхід до формування концептуальних засад сучасної туристичної регіоналістики, що дозволило обґрунтувати теоретичну та методологічну базу для подальших наукових досліджень.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути основою для подальших наукових пошуків, а також використовуватися для удосконалення змісту освітніх програм спеціальності «Туризм» у закладах вищої освіти.

Ключові слова: концепції, туризм, регіон, принципи, методологія.

UDC 338.487

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2022.68.3-8>

Holod Andrii Petrovych,
Doctor of Economics, Professor
Shtoyko Pavlo Ivanovych,
Doctor of Geographical Sciences, Associate Professor
Holovchuk Yuliia Oleksandrivna,
Candidate of Economic Sciences

Ivan Bobersky Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine,
e-mail: holod@ldufk.edu.ua

Ivan Bobersky Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine,
e-mail: pavloshtoyko@gmail.com

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade
and Economics, Vinnitsia, Ukraine, e-mail: y.holovchuk@vtei.edu.ua

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF REGIONAL TOURISM STUDIES

Goal. Analysis and generalization of scientific approaches to the formation of conceptual foundations of tourism regional studies development.

Method. The essence of the research methodology is based on the integration of scientific approaches to the study of various aspects of tourism development with a focus on the regional level. Methods of analysis of scientific discourse, generalization of methodological bases of both concrete scientific and interdisciplinary researches, synthesis of conceptual bases of the theory and practice of tourism development were used.

Results. The author's vision of the region as an object of tourism research and a subject of tourism development is substantiated. It is concluded that the research methodology of modern tourism is based on multi-

vector theoretical aspects and requires a multidisciplinary approach to the study of its problems. The main structural changes in the development of the conceptual foundations of modern tourism regionalism are the shift of emphasis on the theory of tourism as a factor in stimulating economic development (economic aspect). The main theories of modern tourism science are analyzed, including theories of periphery, diffusion of innovations, two tourism sectors, experience, conflict in tourism, etc. Theoretical models used in modern tourism research are described, in particular, the tourist model and the tourism model, the model of the cycle of evolution of the tourist space. In the context of tourism regionalism, the concept of tourism development as a meeting of cultures is singled out. Spatial-functional aspects of formation of conceptual bases of modern tourist regional researches are analyzed. The role of the concept of sustainable development and modern concepts of recreation and hospitality (humanitarian, technological, functional and commercial) in tourism regionalism is outlined. Emphasis is placed on such principles of regional tourism research as differentiation at the structural level (uniqueness of tourism regions, destinations, diversity of tourism) and integration at the methodological level (interdisciplinarity, systematics, spatial development).

Scientific novelty. Theoretical generalizations and substantiation of the subject field of interdisciplinary regional research in the field of tourism were further developed, which allowed to determine their key principles at the structural and methodological levels. An integrated approach to the formation of conceptual foundations of modern tourism regionalism has been formed, which allowed to substantiate the theoretical and methodological basis for further research.

Practical significance. The results of the study can be the basis for further research, as well as used to improve the content of educational programs in "Tourism" in higher education institutions.

Key words: concepts, tourism, region, principles, methodology.

Постановка проблеми. Незважаючи на уже досить значний науковий доробок щодо розробки теоретико-методологічних засад регіональних досліджень розвитку туризму, низка питань все ще потребують уваги і детального аналізу. Досі існує невизначеність у секторальному та просторовому аспектах аналізу розвитку туризму на регіональному рівні. Зокрема, розмежування потребують категорії туризму та рекреації, а також бракує визначеності конкретних суб'єктів розвитку туризму на регіональному рівні [2]. Широке поле концептуальних засад дослідження та організації туристичної діяльності, що згенероване як суспільно-гуманітарними, так і природничими, зокрема географічними науками, потребує уточнення та диференціації в умовах необхідності вирішення актуальних проблем розвитку туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження туристичної сфери регіону є міждисциплінарними і базуються на синтезі наукових підходів і концепцій, що головним чином розроблені на підставі результатів досліджень Н. Лейпера [11] та його послідовників. Власне концепція дестинації, хоча й не має прямого стосунку до регіоналістики, однак методологічно повною мірою розкриває сутність наукового аналізу туристичного регіону як системного утворення. На базі наявних наукових підходів у суспільній географії і регіональній економіці в Україні також сформувався окремий концептуальний напрям туризмознавчих досліджень, представлений працями М. Борушака [1], І. Давиденко [3], С. Кузика [5], О. Любіцевої [6], Т. Ткаченко [7], В. Федорченка [8], Л. Черчик [9] та ін. Згадані автори не лише робили спроби застосувати під час аналізу сучасних тенденцій розвитку туристичної сфери регіонів України ключові здобутки світової науки, а й цілком слушно акцентували увагу на системному характері досліджуваних процесів і явищ в регіональному і локальному контексті.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Поряд із цим, назріла проблема інтеграції розроблених наукових підходів у сфері туристичної регіоналістики із концептуальними засадами аналізу туристичної діяльності загалом. Туристична сфера, що поєднує соціально-економічні процеси і явища, культурні цінності, гуманітарні проблеми, з урахуванням як функціональних, так і просторових аспектів, потребує обґрунтованих підходів до формування сучасної методології досліджень та практики діяльності.

Формулювання цілей статті. З огляду на це, метою статті є аналіз та узагальнення наукових підходів до формування концептуальних засад регіональних досліджень розвитку туристичної сфери.

Виклад основного матеріалу. Регіон як суб'єкт розвитку туризму може трактуватися із різних позицій. Однак необхідно все ж визначитися із єдиним підходом. Туристичний регіон як певна територія, що спеціалізується на туризмі як виді економічної діяльності у сфері обслуговування населення із нашої точки зору є надто широким розумінням, адже туризм у сучасних умовах, як і будь-який інший компонент сфери обслуговування, розвивається (хоча і неоднаково інтенсивно) у всіх регіонах держави. Отже, говорити про туристичні чи не туристичні регіони недоцільно. З іншого боку, не варто також виходити у контексті виділення туристичних регіонів за межі наявної системи адміністративно-територіального поділу, адже таким чином

втрачається основний зміст економічних досліджень цього виду діяльності пов'язаний із підвищенням ефективності управління, регулювання якого неможливе на базі природно-рекреаційних регіонів і має бути прив'язаним до наявного інституціонального середовища держави [2].

Важливою проблемою також є те, що більшість дослідників розуміють туристичний регіон, насамперед, як систему «суспільство-природа», нехтуючи економічними, політичними та ін. факторами, які мають вагомий вплив на розвиток сучасного туризму. Згаданий дуалістичний підхід, на нашу думку, доцільно застосовувати лише розглядаючи екологічні проблеми розвитку туризму та особливості використання природних туристичних ресурсів.

Водночас основним концептом сучасної туристичної діяльності цілком слушно вважають «культуру туризму» – широку реальність узагальнень, умінь, навичок та творчості, обумовлену культурно-історичним потенціалом мистецького синтезу, яка, як сфера діяльності, пов'язана подорожами, природними і соціальними об'єктами, наданням послуг гостинності, соціально-економічним комплексом задоволення потреб туриста. У такому сенсі сам туризм осмислюється як певна глобальна практика творення культури. Завдяки масовості, розповсюдженню, формуванню новітньої реальності, естетичного бачення світу, туризм інтерпретується як форма культурної діяльності людини і виходить за межі туристичного бізнесу [4].

Розвиток туристичної сфери потребує державної підтримки, головним завданням якої є зосередження зусиль, спрямованих на створення якісного національного туристичного продукту. Він забезпечить прискорене внутрішнє споживання та зменшить відтік валюти за кордон.

Туристичний ринок України наділений недостатньою внутрішньою пропозицією, незважаючи на природні ресурси та багату історико-культурну спадщину. Відчутно бракує інфраструктурного, інформаційного, а особливо кадрового забезпечення. Зрозуміло, що формування державної підтримки розвитку туристичної діяльності обумовлений наявним соціально-політичним устроєм, географічними та культурними особливостями, рівнем економічного, а особливо культурного розвитку соціуму, його запитами та цінностями. Перспективі розвитку туристичної сфери загалом передують значна аналітична праця з метою виявлення чинників, що визначають її розвиток в майбутньому.

Методологія досліджень сучасного туризму базується на багатовекторності теоретичних аспектів і потребує мультидисциплінарного підходу до вивчення її проблематики, концептуалізації в цілісній теорії. Її завданням є причинно-наслідково висвітлити співвідношення наукових і практичних складових туризму, різноманітних поглядів: концепцій. Йдеться про основні туризмознавчі концепції та моделі, які продукують різноманіття напрямів: підходів у туристичних дослідженнях, зокрема концепції району (території) туристичної активності, концепції територіальних рекреаційних систем, концепції сприйняття простору (ландшафту), концепції туристичної урбанізації, теорії конфлікту у туризмі, концепції функцій в туризмі, концепції туризму як зустрічі, теорії дифузії інновацій, концепції туристичного простору. Навіть із механічного переліку вищезазначених концепцій стає очевидним, що туризм вимагає застосовувати міждисциплінарні та інтегральні підходи до науки про мандрівки (подорожі) й переміщення, серед яких найперше – географія, історія, економіка, культурологія та ін.

Структурні зміни в теорії туризму пов'язані з множиною функціональних наукових напрямків, зокрема маркетингу, планування, фінансування, управління людськими ресурсами, ін. Неможливо сьогодні уявити цілісне пізнання з туризму.

Основними структурними змінами у розвитку сучасної теорії туризму є зміщення акцентів відносно теорії туризму, який утверджувався як чинник стимулювання господарського розвитку (економічний аспект). Нині ж в економічно високорозвинених країнах переважають соціальні, психологічні, а особливо культурні сутнісні аспекти досліджень туризму. Усе це спричинює поглиблення інтеграційних процесів у теорії туризму. Низка функціональних наукових напрямів (наприклад, маркетинг, планування чи управління людськими ресурсами) призвели до структурних змін у змісті теорії туризму.

Як наслідок, сучасні туризмознавчі дослідження тісно пов'язані з іншими галузями наукового знання. У дослідженнях останніх років простежуються зміни стосовно внутрішньої структури туризму як соціально-економічного явища та його основних компонентів (наприклад, готельного господарства), а також зовнішні зв'язки туризму з іншими видами діяльності (рекреація, спорт та ін.). Для виявлення складних різнорівневих зв'язків використовують сучасні інформаційні методи і моделі, що паралельно з уніфікацією туристичної термінології та методики туризмознавчих досліджень, **3** одного боку розширює прикладне застосування досягнень різних

галузевих наук, а з іншого – посилює застосування інструментарію більш розвинених і сталих наукових напрямів.

Слід зауважити, що як у туризмознавстві загалом, так і в туристичній регіоналістиці зокрема, дискусійним залишається питання щодо предмету дослідження та його методології. Методологію трактують як вчення про структуру, логічність, організацію, методи та прийоми дослідження, зокрема про доцільність використання тих чи інших методів у досягненні поставлених завдань. У кожній конкретній науці методологія – це вчення про принципи побудови, форми і способи наукового пізнання. Методологія віддзеркалює сукупність найстійкіших елементів теорії, вона не приносить, на противагу теорії, нового знання, а на відміну від концепції не слугує основою для практики, але розвиває елементи загальної конструкції дослідження. Тому методологію можна трактувати як концепцію розвитку теорії, тоді як власне концепція є методологією переходу від теорії до практики.

Серед наукових теорій у туристичній регіоналістиці часто використовують теорію периферії (антитеза теорії центральних місць) В. Крісталлера. Нею обґрунтовують просторову організацію розселення, пов'язану із сферою послуг. Зокрема, у системі поселень довкола більшого міста формується мережа “центральних місць” (велике місто, що забезпечує менші міста основними товарами). За В. Крісталлером виділено три принципи організації систем центральних місць: ринковий, транспортний та адміністративний. Для ринкових зон різної ієрархії введено поняття “радіус реалізації послуг і товарів” [10].

Теоретико-методологічну базу сучасної туристичної регіоналістики також формують такі наукові теорії:

- 1) теорія дифузії інновації (за Е. Роджерсом її ключовими елементами є інновації, комунікаційні канали, час (період ухвалення рішення про інновації) і соціальна система;
- 2) теорія двох туристичних секторів (традиційного сектору з натуральним сільським господарством і високопродуктивним промисловим сектором міських територій);
- 3) теорія досвіду Г. Когена (досвід завдяки апріорним формам: науковий досвід може стати критерієм всезагальної значущості і необхідності суджень);
- 4) теорії конфлікту в туризмі (відмінності цінностей та розходження мети та інтересів сторін, що беруть участь в туристичній діяльності).

Із теоретичних моделей найбільш поширеними є модель туриста і модель туризму (за Ж. Шафарі), модель циклу еволюції туристичного простору (Р. Бутлера), модель сприйняття туристичного простору.

Моделі туристів і моделі туризму (за Ж. Шафарі) інтегрують велику різноманітність підходів (організаційний, економічний, соціологічний, географічний, системний, прогностичний, міждисциплінарний та ін.). У суспільному вимірі туризму та змін, які відбуваються в учасниках туристичного руху, видозмінюються ментальні та ціннісні характеристики туриста від часу виїзду до повернення у звиклі умови середовища проживання.

На основі теорії периферії В. Крісталлера, Р. Бутлер опрацював модель циклу еволюції туристичного простору за етапами – від вступу, зародження туристичної інфраструктури, появи інвесторів і впливу на навколишнє середовище, до посиленого росту капіталовкладень у модернізацію супутньої інфраструктури. Модель Р. Бутлера охоплює цілу низку зв'язків, відносин між природними, економічними та суспільними явищами, того чи іншого туристичного району і, відповідно, посилення взаємозв'язків туристичних процесів та явищ.

Сукупність взаємопов'язаних туристичних явищ і відносин формують модель туристичного простору, його стереотип, насиченість і різноманітність туристично-рекреаційної території. У теорії сприйняття туристичного простору виокремлюють:

- простір туристичного розвідування, проникнення та асиміляції, що посилює навантаження на природне середовище у процесі налагодження відповідної інфраструктури;
- простір туристичної колонізації та туристичної урбанізації, що спричинює зростання туристичних об'єктів та об'єктів інфраструктури [5].

Туристична колонізація охоплює приміські зони та передгірські (за наявності) рекреаційні території, міжгірські улоговини та ін. Туристичний простір стає центром постійного проживання, він синтезує фізико-географічний простір і трансформує соціально-економічний простір у напрямку до культурного; у ньому туристичні потреби максимального задоволені.

Туристичний простір стає привабливим, якщо в ньому вдало поєднані туристичні центри, вузли (місця, місцевості, дестинації, туристичні території, туристичні зони), регіони. Таке поєднання і вміле

використання наявних ресурсів лежать в основі концепції сталого розвитку туризму, що формується двома основними положеннями:

1) необхідність задоволення потреб через соціальні важливі види і форми туризму для представників окремих соціальних груп;

2) наявні ресурсні обмеження розвитку туризму, що вимагають комплексного підходу до управління соціально-природними туристичними системами (дестинаціями), зокрема щодо оптимального використання природних туристичних ресурсів.

У взаємодії двох надпотужних систем – природної і соціально-економічної з'являються ознаки непередбаченості, що посилює загрози довкіллю. На противагу цьому, сталий розвиток базується на екологічному (а точніше ландшафтознавчому, бо останній більш повно охоплює живу і неживу природу у її взаємодії), економічному (доступність і реальна забезпеченість населення засобами виробництва та базовими товарами і послугами) і культурологічному складниках (культура синтезує і відображає в прямий і опосередкований спосіб ставлення людей до матеріальних і духовних здобутків суспільства).

Концепція сталого розвитку туризму пов'язана також із вченням про ноосферу (П. Т. де Шарден, Е. Леруа, В. Вернадський). У цьому контексті варто зазначити, що сталий розвиток туризму ґрунтується на декількох принципах:

1) еволюційний характер та довготривалість розвитку;

2) екологічна ефективність туристичного руху й утвердження цінностей природного середовища та культурної спадщини;

3) гармонійність (збалансованість) усіх складників розвитку туризму

4) соціальна доступність туризму.

Туризм як інтегративне явище характеризується системою засобів і служб, діяльність яких спрямована на задоволення потреб туристів, культурні цінності, формування і розвиток дестинацій. На рівні дестинацій виникають суперечності між споживачами туристичних ресурсів і місцевим населенням, між рекреацією та іншими видами діяльності людини. Класична модель рекреаційної системи охоплює явища, пов'язані із рекреаційною діяльністю (включно із сферою туризму). Системність дає змогу детальніше вивчати окремі елементи системи як складові рекреаційної (туристичної) діяльності, найперше їх властивості – функціональність, цілісність, ієрархічність, стійкість, динамічність. Фактично, локальною рекреаційною (туристичною) системою можна вважати і дестинацію.

За концепцією ареалу туристичної активності (Д. Гетц, 1993) оптимальні умови розвитку ареалу туристичної активності характерні для центральної частини агломерації. Саме там зосереджені пам'ятки історії й архітектури, торговельні й ресторанны заклади, готелі, інформаційні служби, конференц-зали та ін. об'єкти, які компактно розташовані і доступні для пішоходів.

Рекреаційні концепції вивчає рекреологія – міждисциплінарна наука. У межах географії рекреації і туризму обґрунтовуються методи гранично допустимих рекреаційних навантажень на ландшафти, методики оцінки та оптимізації рекреаційно-туристичного природокористування (рекреаційний потенціал території, рекреаційний ландшафт та його ємність, рекреаційне навантаження та ін.).

Рекреологія пов'язана з такими концепціями як гуманоцентрована (медико-біологічна, спрямована на збереження і відновлення здоров'я людини), соціально-культурна (сфера освіти, культури, виховна функція рекреації та туризму), антропоекологічна (оптимізація природокористування, зокрема рекреаційно-туристичного), економічна (рекреаційна сфера як компонент сфери послуг).

Варто виокремити ще кілька концепцій туризмознавства, що виникають у процесі наукового осмислення актуальних проблем туризму і є основою для сучасних регіональних досліджень. Концепції розвитку туризму як зустрічі культур, як правило, реалізуються в туристичних центрах, де особливо інтенсивно взаємодіють туристичні потоки і місцеве населення. Концепція самознищення розвитку туризму пов'язана з деструктивним характером впливу туристичної діяльності на рекреаційно-туристичні території. Неконтрольоване зростання туристичних потоків часто супроводжується погіршенням екологічного стану територій в цілому та надмірним розвитком інфраструктури.

Тісно пов'язаними з туристичною регіоналістикою є також сучасні концепції гостинності, серед яких гуманітарна, технологічна, функціональна і комерційна.

Гуманітарна концепція гостинності акцентує увагу на ролі людини як споживача (гостя) та працівника індустрії гостинності. Основні принципи реалізації цієї концепції – повага до прав і свобод людини, максимальне врахування її інтересів у всіх напрямках функціонування індустрії гостинності, самовдосконалення і самореалізація як ключові цінності людського розвитку.

Технологічна концепція гостинності передбачає оптимальне застосування досягнень науково-технічного прогресу, інноваційних технологій у діяльності закладів індустрії гостинності. Важливо, щоб

технологічні інновації не лише покращували якість послуг гостинності, а й сприяли підвищенню їх доступності для споживачів.

Функціональна концепція передбачає провідну роль забезпечення ефективності управління процесом виробництва та обслуговування в індустрії гостинності. Ключовий результат практичного застосування цієї концепції – стабільно висока якість продукції та послуг.

Комерційна концепція гостинності передбачає максимізацію прибутку підприємства через вибір стратегій поведінки на ринку і в сучасних умовах базується на таких принципах:

- диверсифікація (урізноманітнення видів економічної діяльності, задоволення потреб ширшого кола споживачів);
- інформатизація (розширення застосування інформаційних технологій у всіх сферах діяльності підприємства);
- екологізація (впровадження ресурсозберігаючих технологій, виробництво екобезпечної продукції).

Усі згадані концепції не суперечать одна одній, а можуть бути успішно поєднаними у тактиці та стратегії діяльності закладів індустрії туризму і гостинності регіону.

Висновки. Отже, широке коло проблем розвитку туризму, що потребують науково обґрунтованих підходів до вирішення, локалізуються саме на регіональному рівні, що зумовлює необхідність формування та актуалізації концептуальних підходів відповідного напрямку туризмознавчих досліджень. На наш погляд, ключовими засадами таких наукових пошуків мають стати диференціація на структурному рівні (унікальність туристичних регіонів, дестинацій, різноманітність видів туризму) та інтеграція на методологічному (міждисциплінарність, системність, просторовий розвиток). Вказані концептуальні засади з урахуванням сучасних тенденцій розвитку туристичної сфери можуть бути основою для розвитку нових напрямів регіональних туризмознавчих досліджень.

Список використаних джерел

1. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів : автореф. дис. . д-ра екон. наук : 08.00.05. Львів, 2008. 35 с.
2. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
3. Давиденко І.В. Організаційно-економічний механізм регулювання розвитку рекреаційної системи регіону : автореф. дис. . канд. екон. наук : 08.02.03. Одеса, 2006. 19 с.
4. Климко І.Г. Синтез культурних практик туристичної діяльності як фактор гармонізації глобалізаційних процесів сучасності : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04. Київ, 2017. 19 с.
5. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 254 с.
6. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ : «Альтерпрес», 2005. 436 с.
7. Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії, бізнесу. Київ : КНТЕУ, 2009. 462 с.
8. Федорченко В.К., Пазенюк В.С., Кручек О.А. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія. Київ : Академія, 2013. 368 с.
9. Черчик Л.М. Сучасні реалії формування та розвитку регіональних рекреаційних систем в умовах посилення інтеграційних процесів. Економічний форум. 2012. № 4. С. 228–236.
10. Christaller W. Some Considerations of Tourism Location in Europe. Papers, Regional Science Association. 12. 1964. S. 95–105.
11. Leiper N. The Framework of Tourism: Towards a Definition of Tourism, Tourist and the Tourist Industry. Annals of Tourism Research. 1979. Vol. 6, №4. P. 390–407.

References

1. Borushchak M. Strategy for the development of tourist regions: author. dis. . Dr. Econ. Science: 08.00.05. Lviv, 2008. 35 p.
2. Holod A. Security of regional tourist systems: theory, methodology and problems of guarantee: monograph. Lviv: LDUFK, 2017. 340 p.
3. Davydenko I. Organizational and economic mechanism of regulating the development of the recreational system of the region: author's ref. dis. . Cand. econ. Science: 08.02.03. Odesa, 2006. 19 p.
4. Klymko I.G. Synthesis of cultural practices of tourist activity as a factor of harmonization of globalization processes of the present: author's ref. dis. ... cand. philos. Science: 09.00.04. Kyiv, 2017. 19 p.
5. Kuzik S.P. Theoretical problems of tourism: socio-geographical approach: monograph. Lviv: LNU Publishing Center. Ivan Franko, 2010. 254 p.
6. Liubitseva O.O. Market of tourist services (geospatial aspects). Kyiv: Alterpress, 2005. 436 p.
7. Tkachenko T.I. Sustainable development of tourism: theory, methodology, realities, business. Kyiv: KNTEU, 2009. 462 p.
8. Fedorchenko V.K., Pazenjuk V.S., Kruchek O.A. Tourism: conceptual principles of tourism theory: monograph. Kyiv: Academy, 2013. 368 p.
9. Cherchuk L.M. Modern realities of formation and development of regional recreational systems in the conditions of strengthening of integration processes. Economic Forum. 2012. № 4. P. 228–236.
10. Christaller W. Some Considerations of Tourism Location in Europe. Papers, Regional Science Association. 12. 1964. S. 95–105.
11. Leiper N. The Framework of Tourism: Towards a Definition of Tourism, Tourist and the Tourist Industry. Annals of Tourism Research. 1979. Vol. 6, №4. P. 390–407.

Надійшла до редколегії 22.05.2022
Прийнята до друку 02.07.2022